

Suomen Ajokoirajärjestö

Jalostusneuvojan toimintaohje

1. Velvoitteet

Ottaessaan vastaan SAJ-FSK:n jalostusneuvojan tehtävät asianomainen sitoutuu noudattamaan rotujärjestön jalostuksen ohjesääntöä, jalostuksen tavoiteohjelmaa sekä niitä täydentävää tässä esitettyä toimintaohjetta ja myös muita SAJ-FSK:n jalostustoimintaa koskevia päätöksiä. Lisäksi jalostusneuvoja sitoutuu suorittamaan Kennelliiton kasvattajan perus- ja jatkokurssit.

Jalostustoimikunnan nimeämänä jalostusneuvoja on ensisijaisesti rotujärjestön luottamushenkilö. Toisaalta hänen tulee - menestyäkseen tehtävässään - saavuttaa ajokoiraväen yleinen luottamus.

2. Jalostusneuvojan käytössä oleva kirjallinen aineisto

Ottaessaan tehtävän vastaan jalostusneuvojan on perehdyttävä SAJ-FSK:n jalostuksen ohjesääntöön, jalostuksen tavoiteohjelmaan sekä jalostusneuvojan toimintaohjeeseen, jotka määrittelevät rotujärjestön jalostustyön pääperiaatteet ja toimintatavat. Lisäksi hänen tulee tutustua järjestön internet-sivuilla julkaistuun kasvatukseen ja terveyteen liittyvään materiaaliin.

Neuvojan on luovutettava seuraajalleen kaikki jalostusneuvontamateriaalinsa, kun hän luopuu tehtävästään. Jalostusneuvojan käyttöön toimitetaan lisäksi se kirjallinen aineisto, jonka jalostusorganisaatio on tuottanut parantamaan oman toimintansa edellytyksiä.

Jalostusneuvojan tulisi hankkia käyttöönsä mahdollisimman täydellisenä SAJ-FSK:n julkaisut, jotka sisältävät paljon jalostustyössä tarvittavaa tietoutta. Samoin hänen tulisi perehtyä mahdollisimman laajasti kynologiseen kirjallisuuteen.

3. Jalostusneuvontatehtävä

Kasvattajien auttaminen kaikissa jalostukseen ja kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä on keskeinen osa jalostusneuvojan työtä. Tarvittaessa kysymykset voi ohjata jalostustoimikunnalle. Erityisen tähdellistä olisi saada kasvattajien suorittamat siitosurovalinnat mahdollisimman onnistuneiksi ja yhdistelmän täyttämään PEVISA-ehdot sekä JTO:n suositukset. Sen vuoksi jokaiseen jalostusneuvontapyyntöön on paneuduttava huolellisesti.

Kun neuvontapyyntö tulee, ensimmäiseksi on tarkistettava, milloin on nartun laskettu juoksuaika, jotta suositukset voidaan valmistella ja toimittaa neuvon pyytäjälle riittävän ajoissa. Ennen urosehdokkaiden etsimistä on tähdellistä hankkia siitosnartusta mahdollisimman täydelliset tiedot. Sen jälkeen aletaan etsiä sopivia urosvaihtoehtoja, joita esitetään neuvon pyytäjälle vähintään kaksi, mutta enintään neljä. Jalostusneuvojan tulee suosituksia tehdessään pyrkiä mahdollisimman suureen objektiivisuuteen välttäen

minkäänlaista puolueellisuutta. Jalostussuosituksissa tulee ajatella rodun etua kohti tulevaisuutta, ei vain yhtä sukupolvea eteenpäin.

Kasvattajan toivomukset tulee ottaa huomioon, elleivät ne ole perustellusti johtamassa urosvalintaa huonoihin vaihtoehtoihin. Sekä neuvon pyytämässä että suositusten esittämisessä on pyrittävä kirjalliseen menettelyyn, mutta suullisesti (esimerkiksi puhelimesta) tapahtuva neuvontamenettely on myös sallittua. Tällöin on kuitenkin ehdottomasti pidettävä kiinni siitä, ettei neuvoa pyydetessä anneta suosituksia, vaan jalostusneuvojan on aina varattava itselleen aikaa asian riittävän perusteelliseen tutkimiseen ennen kuin hän tekee suosituksensa.

Jalostusneuvojan tulee pitää kirjaa neuvontatyöstään ja antaa siitä neuvontakauden päätyttyä tiedot jalostustoimikunnalle tarkoitusta varten laaditulla kaavakkeella. Tämän ilmoituksen perusteella hän saa rotujärjestöltä korvauksen toiminnastaan. Kun kasvattaja neuvoa pyytäessään on osoittanut luottamusta asianomaista neuvojaa kohtaan, tämän tulisi pitää yhteyttä kasvattajaan jälkikäteenkin, esimerkiksi ottamalla selvää, mitä urosta kasvattaja lopulta on käyttänyt ja minkälainen syntynyt pentue on.

4. Neuvontasuosituksen antamiselle asetettuja vaatimuksia.

- Uroksella sekä nartulla näyttelytulos vähintään hyvä
- Uroksella sekä nartulla koepalkinto
- Samaa yhdistelmää ei toisteta, ellei siihen ole erityistä syytä
- Kun uroksella on 75 jälkeläistä tai enemmän, sitä ei suositella jalostukseen
- Suositellun yhdistelmän sukusiitosprosentti on alle 6,25 (8 sukupolven mukaan laskettuna)
- Sukukatokertoimen suositus 0,55 tai parempi
- Uroksen ja nartun yhteenlaskettu lonkkaindeksi tulee olla vähintään 200
- Kyynärdysplasiatuloksen 1 tai 2 saanut koira voidaan astuttaa tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.
- Ataksiastatus tunnettu. Mikäli toiselta vanhemmalta tulos puuttuu, tulee parituskumppanin olla ataksiavapaa
- Käyttöindeksien osa-alueiden mukaan toisen heikkouksia vahvistetaan toisen vahvuuksilla
- Hyvä terveys, terveystutkimukset huomioidaan. Ei saa olla todettuja perinnöllisiä sairauksia
- Oikea luonne

Jos vaatimukset eivät täyty, annetaan neuvontaa pyytävälle ohjeita, mutta ei varsinaista suositusta

Uroksen valintaa ohjaavia tekijöitä:

1. Uroksen ns. käyttöominaisuus BLUP-indeksit
2. Uroksen periytyvät sairaudet ja viat mahdollisimman vähäiset
3. Uroksen pentuesisarukset - onko pentueessa muita käyttövalioita, AJOK1:n/KEAJ1:n ajaneita, tai muita koepalkittuja
4. Uroksen polveutuminen - "sukutaulu"
5. Samojen paljon siitokseen käytettyjen urosten välttäminen rodun monimuotoisuuden säilyttämiseksi
6. Uroksen ilmiasu – minkätasoinen itse käyttöominaisuuksiltaan
7. Uroksen periyttäminen - periyttämistilastot - koiratietokanta - uroksen ja sen jälkeläisten lonkkaindeksi, kyynärnivelkuvaus- ja ataksiatutkimustulokset.
8. Rakenteelliset ja ulkomuoto-ominaisuudet jälkeläisillä, "suvussa", uroksessa itsessään

Urosta valittaessa ovat tärkeitä myös:

- Uroksen pitkä käyttöikä
- Uroksen "sopivuus" astutettavalle nartulle
- Uroksen emälinja - vähintään kolme sukupolvea taaksepäin

- Uroksen jälkeläisten, emälinjan, isäurosten ja uroksen itsensä ajotaito niin paljaalla maalla kuin lumikelissäkin
- Pentue koko keskimäärin yli 6

5. Parituslomake

Jalostusneuvoja suosittelee kasvattajia tutustumaan rodun jalostustavoiteohjelmaan ennen parituskumppanin valintaa. Hän täyttää jokaisesta toteutettavasta yhdistelmästä parituslomakkeen ja toimittaa lomakkeen järjestön toimistolle. Pyyntö parituslomakkeen täytöstä voi tulla myös toimistolta, mikäli kasvattaja ei ole ollut yhteydessä jalostusneuvontaan ennen astutusta. Parituslomake julkaistaan pentuepalstalla.

6. Jalostusneuvojan muut tehtävät

Jalostusneuvojan tulee aktiivisesti seurata suomenajokoirakannan kehittymistä. Seuratessaan koiria, jotka häntä erityisesti kiinnostavat, hänen tulisi koota havaintonsa kirjalliseksi esitykseksi, vaikka suppeiksikin. Tällaiset havainnot monistettuna ja jalostusorganisaation piirin kuuluville toimitettuina ovat omiaan hyödyntämään rotujärjestön koko jalostustoimintaa.

Mikäli jalostusneuvoja saa tietoonsa käyttöominaisuuksiltaan erinomaisia kokeissa käymättömiä koiria, hänen tulisi ottaa yhteyttä ko. koirien omistajiin ja kannustaa heitä kokeisiin sekä näyttelyyn. Samoin tulee kannustaa koiria terveystutkimuksiin niiden puuttuessa.

Jalostusneuvoja ilmoittaa jalostustoimikunnalle kuullessaan jossakin koirassa esiintyvistä perinnöllisistä viasta tai sairaudesta. Hän myös ohjaa ottamaan koiralta verinäytteen DNA-pankkiin.

Jalostusneuvoja osallistuu jalostustarkastuksiin, ajokoirien jalostuspäiville ja tarvittaessa jalostustoimikunnan kokouksiin.

Jalostustoimikunnan pyytäessä jalostusneuvojalta määrättyjä tietoja tai selvityksiä, hänen tulee toimittaa ne viivyttämättä, se on vapaaehtoisen järjestötoiminnan perusedellytys.

Jalostusneuvojan tulisi osallistua mahdollisimman aktiivisesti kaikkeen ajokoiratyöhön, koska se edistää rodun tuntemuksen täydellistymistä ja lisää luottamusta harrastajatoverien keskuudessa.

7. Luottamuksellisuus

Jalostusneuvojan työ on luottamuksellista, joten jalostusneuvojaa sitoo ulkopuolisiin nähden monessa asiassa vaitiolovelvollisuus. Koiranomistajien koiristaan jalostusneuvojalle antamat tiedot ovat luottamuksellisia, ellei tietojen julkistamisesta ole nimenomaisesti sovittu. Niin ikään jalostusorganisaation sisäiseen käyttöön tarkoitetut tiedot on katsottava luottamuksellisiksi. Tämä ei luonnollisesti koske tietoja, jotka on kerätty julkistetuista lähteistä. Asiallinen ja harkitseva esiintyminen ajokoiraväen parissa on omiaan herättämään kunnioitusta ja luottamusta jalostusneuvojan rodun kehityksen kannalta erittäin suuriarvoista työtä kohtaan.

8. Linkkejä

Jalostusneuvojan tulisi tuntea myös Suomen Kennelliiton jalostuksen ja kasvatuksen säännöt, lomakkeet sekä ohjeet, jotka löytyvät internetistä:

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys>